

Формування та реалізація стратегії ресурсного забезпечення регіональної економічної системи

Проскура В.В.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту
та управління економічними процесами
Мукачівського державного університету

Узагальнено умови та фактори, що впливають на розвиток конкретних територій держави. З метою виживання окремих регіонів України запропоновано стратегії, реалізація яких дасть можливість регіональній економічній системі застосувати якісно нові особливості, що у свою чергу створять умови для формування повноцінної системи ресурсного забезпечення регіону. Підкреслено необхідність та важливість проведення активних заходів з боку регіональних органів управління для забезпечення трансформації застарілої структури економіки регіонів та посилення якісного аспекту економічної динаміки. Визначено конкретні організаційні умови для реалізації стратегії ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку регіону. Зазначено, що особливості сучасної управлінської ситуації в регіонах України зумовлюють використання механізму стратегічного управління на регіональному рівні, включаючи стратегічне планування.

Ключові слова: регіон, регіональна економічна система, ресурси, ресурсне забезпечення.

Проскура В.Ф. ФОРМИРОВАНИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ СТРАТЕГИИ РЕСУРСНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

Обобщены условия и факторы, влияющие на развитие конкретных территорий государства. В целях выживания отдельных регионов Украины предложено стратегии, реализация которых позволит региональной экономической системе применить качественно новые особенности, в свою очередь создадут условия для формирования полноценной системы ресурсного обеспечения региона. Подчеркнута необходимость и важность проведения активных мероприятий со стороны региональных органов управления для обеспечения трансформации устаревшей структуры экономики регионов и усиления качественного аспекта экономической динамики. Определены конкретные организационные условия для реализации стратегии ресурсного обеспечения экономической безопасности и устойчивого развития региона. Указано, что особенности современной управленческой ситуации в регионах Украины предопределяют использование механизма стратегического управления на региональном уровне, включая стратегическое планирование.

Ключевые слова: регион, региональная экономическая система, ресурсы, ресурсное обеспечение.

Proskura V.F. FORMATION AND IMPLEMENTATION STRATEGY RESOURCE SUPPORT REGIONAL ECONOMIC SYSTEM

Generalized conditions and factors affecting the development of specific areas of the state. In order to survive some regions of Ukraine proposed strategy, the implementation of which will enable the regional economic system to use brand new features, which in turn will create conditions for the formation of a complete system of resource support in the region. The necessity and importance of active measures by regional authorities to ensure the transformation of old structures of regional economies and enhance the qualitative aspect of economic dynamics. Defined terms specific organizational resources to implement the strategy to ensure economic security and sustainable development. It is noted that the characteristics of modern management situation in the regions of Ukraine causing mechanism of strategic management at the regional level, including strategic planning.

Keywords: region, the regional Economic system resources, resurcese security.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки України стратегія ресурсного забезпечення регіону змінюється в залежності від системи умов і факторів, що впливають на цільові установки розвитку території в рамках єдиної держави. До них відносять: соціально-економічну і політичну орієнтації країни та регіонів на конкретному етапі розвитку, суттєві відмінності регіону в частині забезпеченості ресурсами, рівень

розвитку сфер регіональної економіки, темпи трансформації форм власності, зміну навколишнього середовища тощо.

Сучасний етап розвитку регіонів України, який характеризується недостатнім ресурсним забезпеченням економічної безпеки та стійкого розвитку, передкризовим або кризовим станом окремих сфер економіки передбачає вибір стратегії «виживання» і стратегії адаптації економічних агентів до змін у

внутрішньому та зовнішньому середовищі. В результаті останньої повинен модифікуватися «генетичний код» регіональної системи – набуті нові якісні особливості: ознаки, властивості, здібності, характеристики, що створюють умови для формування повноцінної системи ресурсного забезпечення. Нажаль, проблемі формування та реалізації стратегії ресурсного забезпечення регіональної економічної системи належної уваги поки що не приділяється.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Багатоаспектним засадам розробки стратегії ресурсного забезпечення регіональної економічної системи та стійкого розвитку регіону присвячені роботи таких зарубіжних та вітчизняних учених як, Т. Васильціва, Л. Антонюка, В. Гейця, І. Н. Герчикової, Н. І. Глазунової, Р. Фатхутдінова, Н. І. Сіндяшкіна, М. Хвесика, Є. Хлобистова, В. Шпильової, Л. Ковальської, З. Герасимчук, І. Манцурова, В. Реутова та ін. Результати ж досліджень проблем управління економічною безпекою на рівні окремих регіонів знайшли відображення в роботах Б. Губського, К. Єфремова, В. Пономаренка, В. Ткаченко та багатьох ін.

Мета статті (постановка завдання).

Метою статті є розробка практичних підходів до формування та реалізації стратегії ресурсного забезпечення регіональної економічної системи, що у свою чергу вплине на підвищення рівня економічної безпеки території та забезпечить її стійкий розвиток.

Результати дослідження. За останні місяці в економіці України експерти відзначають пожвавлення та навіть незначне зростання ВВП. За прогнозами уряду, зростання економіки України за підсумками поточного року складе близько 1,5%.

Згідно з прогнозами іноземних кредиторів, зростання ВВП України в 2016 р. буде становити:

- Міжнародний валютний фонд – 1,5% при інфляції 15,1%;
- Світовий банк – 1% при інфляції 15%;
- ЄБРР – 2%.

Проте, міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings погіршило прогнозний показник зростання економіки України до 1%, замість раніше озвучених 2% [3].

Це свідчить про те, що на сучасному етапі розвиток регіонів України характеризується недостатнім ресурсним забезпеченням та відсутністю стійкості у розвитку, а часто і передкризовим або кризовим станом окремих сфер економіки потребує вибору стратегії, що

дасть можливість вижити та адаптуватися економічним агентам до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі

Це можливо на основі реалізації п'яти інших стратегій функціонування і розвитку регіону: 1) основної стратегії, що включає в тому числі створення ефективного виробничо-господарського комплексу на основі формування розвиненої, конкурентоспроможної економіки; забезпечення економічної безпеки, створення сучасних комфортних умов проживання населення; 2) стратегії, орієнтованої на результати, що передбачає відповідальність за наслідки діяльності; 3) стратегії, орієнтованої на споживача, що встановлює підзвітність економічних агентів; 4) стратегії управління, що змінює його форми і основних суб'єктів, які приймають рішення; 5) стратегії культури поведінки [1].

Стратегія ресурсного забезпечення розвитку регіонів, що базується на самовідтворенні ресурсів, взаємопов'язана з політикою економічних перетворень. Вона передбачає активні дії в наступних напрямках: структурна перебудова економіки регіонів та забезпечення її багатопрофільності; забезпечення галузевого розвитку економіки регіону; модернізація організацій інфраструктури; підтримка малого підприємництва; реформування споживчого ринку та сфери громадського харчування; розвиток інформаційно-комунікаційних технологій; реалізація регулюючої та стимулюючої функції бюджетно-фінансової політики; підвищення інвестиційного потенціалу регіональної системи; оптимізація регіонального розвитку та створення умов для вирівнювання рівня розвитку економічних агентів і територій регіону.

У сформованій ситуації необхідно проведення активних заходів з боку регіональних органів управління, місцевого самоврядування та підприємницької спільноти з метою забезпечення трансформації структури економіки регіонів та посилення якісного аспекту економічної динаміки, основними з яких є [1]:

- забезпечення інтелектуальних, інноваційних та інституційних змін в економіці територій, здатних надати господарській системі внутрішньої енергії ефективного зростання, що дозволяють забезпечити перехід до нового якісного стану і до нових пропорцій регіональної системи;

- розвиток старих і нових потенційно конкурентоспроможних виробництв з глибоким ступенем переробки, таких як виробництво з місцевої сировини екологічно чистої продукції;

- істотне підвищення обсягу випуску і реалізації продукції, ефективності виробництва в переробній промисловості регіону за рахунок зростання продуктивності праці і збільшення доданої вартості, зниження собівартості матеріальних витрат виробництва продукції і послуг, впровадження ресурсозберігаючих технологій;

- формування системи регіонального маркетингу;

- розвиток середовища підприємницького взаємодії, прискорення кооперації та інтеграції приватних товаровиробників у сфері виробництва та переробки продукції, розвитку систем управління якістю продукції, логістики, транспортування вантажів, інформатики, зв'язку, агросервісу, взаємного кредитування;

- формування ефективного приватного власника.

Зазначимо, що основою матеріального виробництва регіонів України є малі та середні підприємства, що не володіють потужним виробничо-технічним потенціалом, що мають обмежений доступ до якісних матеріальних і трудових ресурсів, постійно відчують нестачу у фінансових та інформаційних ресурсах, нових технологіях. У цій ситуації важливим чинником розвитку регіону є формування середовища для кооперативної та інтеграційної взаємодії економічних агентів з різних напрямків діяльності, що дає змогу нівелювати недостатність матеріально-технічного, фінансового та інформаційного забезпечення окремих підприємств і організацій, розширити і зміцнити міжгалузеві виробничі зв'язки, підвищити конкурентоспроможність продукції та послуг регіонів у зовнішньому середовищі.

Необхідно підкреслити, що в даний час реалізація стратегії ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку регіону значно ускладнена у зв'язку з недостатністю фінансових ресурсів.

Для реалізації стратегії ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку регіону необхідно створити певні організаційні умови, виходячи з таких базових передумов:

1. Стратегічний план повинен реально використовуватися як один з нормативних документів управління системи ресурсного забезпечення;

2. Завдання ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку регіону повинні стати пріоритетними для регіональних органів управління та місцевого самовря-

дування, менеджменту економічних агентів території;

3. У процесі виконання стратегії мають брати участь всі суб'єкти регіону;

4. Необхідно забезпечити регулярне інформування всіх зацікавлених сторін про реалізацію планів і проектів розвитку регіональної системи та її ресурсне забезпечення, обговорення сформованих проблем.

5. Для здійснення оперативної роботи з реалізації та коригування стратегії ресурсного забезпечення розвитку території має бути створена група оперативного супроводу стратегічного плану.

Таким чином, формування та реалізація стратегії ресурсного забезпечення передбачає розвиток стратегічного управління, яке повинно забезпечувати тривалу життєздатність регіональної системи. Можна визначити два основних кінцевих продукту стратегічного управління:

по-перше, розвиток майбутніх потенціалів регіональної системи, які забезпечують досягнення стратегічних цілей у довгостроковій перспективі;

по-друге, створення адекватної внутрішньої структури і організаційних змін, що забезпечують чутливість системи ресурсного забезпечення до змін у зовнішньому середовищі.

У даний час виділяють два напрямки розвитку стратегічного управління [2]. Перше, це управління стратегічними можливостями регіону, яке є логічним розвитком стратегічного планування і складається з двох взаємодоповнюючих підсистем: підсистеми аналізу та планування стратегії і підсистеми її реалізації. Другий пов'язаний з питаннями адаптації регіональної системи та стратегії її розвитку до динамічних умов життєдіяльності.

Отже, вдосконалення системи ресурсного забезпечення економічної безпеки та стійкого розвитку регіону передбачає використання механізму стратегічного управління на регіональному рівні, включаючи стратегічне планування. Реалізація стратегії можлива на основі використання сучасних технологій управління регіональною системою ресурсного забезпечення.

Сучасна управлінська ситуація в регіонах України характеризується низкою суперечностей, які обумовлені тим, що на зміну адміністративно-командної системи управління поки не створена нова – демократична система управління, з широким делегуванням функцій управління на місця, наданням матеріально-технічних, кредитних, фінансових

та інших важелів. У цих умовах відбувається різке послаблення керованості територій, зниження престижу органів регіонального управління, місцевого самоврядування, регіонального менеджменту.

Висновки. Для вирішення сформованих проблем необхідно оптимізувати структуру та механізми регіонального управління системою ресурсного забезпечення. Саме управлінські ресурси в ряду антикризових заходів

набувають сьогодні першорядного значення і можуть розглядатися як пріоритетні. Управлінські інновації, сучасні технології управління в зарубіжних країнах давно сприймаються як основне джерело прогресу і цивілізованого розвитку, особливо в періоди криз і оновлення суспільних систем. Зазвичай висувуються різного роду управлінські проекти, програми, управлінські та соціальні технології відродження та розвитку, в тому числі й регіональні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Осовська Г. В., Рижук С. М., Величук А. І. Проблеми соціально-економічного розвитку регіону: Монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 342 с.
2. Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу в 4 т. : [монография] / [под общ. ред. И. П. Булеева, В. И. Дубницкого]. – Донецк: «Юго-Восток, Лтд», 2011. – Т. 1. – 670 с.
3. Електронний ресурс. Режим доступу: http://zik.ua/news/2016/08/10/ekonomichne_zrostannya_ukrainy_pogirshylosya_fitc_764062